

Warszawa, dnia 19 lipca 2024

dr hab. Ewa Gruszczyńska, prof. Uniwersytetu SWPS
Instytut Psychologii
Uniwersytet SWPS
ul. Chodakowska 19/31
03-815 Warszawa

RECENZJA

osiągnięć naukowych Pani doktor Doroty Kleszczewskiej w postępowaniu w sprawie nadania Pani dr Kleszczewskiej stopnia doktora habilitowanego

1. Podstawa opracowania recenzji

Recenzję osiągnięć naukowych Pani dr Doroty Kleszczewskiej wykonałam w odpowiedzi na uchwałę nr 7/11/2024 Rady Naukowej Instytutu Medycyny Pracy im. Prof. dr med. Jerzego Nofera z dnia 26 kwietnia 2024, powołującą mnie na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania Pani dr Kleszczewskiej stopnia doktora habilitowanego. Wraz z uchwałą przesłany został wniosek dr Doroty Kleszczewskiej z dnia 24.03.2023 skierowany z Instytutu Medycyny Pracy im. Prof. dr med. Jerzego Nofera w Łodzi, gdzie wpłynął za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej (data wpłynięcia do Rady: 27.03.2023). We wniosku tym Habilitantka wnosi o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Podstawą wykonania recenzji jest przedłożona przez Habilitantkę dokumentacja, niezbędna w przedmiotowym postępowaniu. Dokumentacja ta obejmuje:

- Wspominany wniosek z dnia 24 marca 2023 roku, określający jako podstawę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych, zatytułowany *Współczesne podejście do oceny środowiska, w którym dorasta polska młodzież, w kontekście jego wpływu na samopoczucie psychiczne i zachowania zdrowotne nastolatków*;
- Kopię dyplomu potwierdzającego uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu;
- Autoreferat;
- Oświadczenia o wkładzie poszczególnych autorów w powstanie siedmiu artykułów składających się na cykl;
- Wykaz publikacji;
- Analizę bibliometryczną poświadczoną przez Kierownika Biblioteki Naukowej Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH.

Stwierdzam niniejszym, iż dokumentacja ta jest wystarczająca do opracowania recenzji, zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce art. 219 (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.). Dokumentacja powyższa została dostarczona pocztą tradycyjną w formie wyłącznie elektronicznej. W pliku wniosku brakuje uzupełnionego *Załącznika 1*. Dane wnioskodawcy. Habilitantka nie zapewniła też dostępu (w dowolnej formie) do wszystkich pozycji cyklu. Zapoznanie się z nimi wymagało moich samodzielnych poszukiwań, przy czym w przy jedna pozycja, tj. szósta, nie jest dostępna w otwartym dostępie. Brakuje także oświadczeń autorów dotyczących tej pozycji.

2. Przebieg kariery zawodowej

Habilitantka uzyskała tytuł magistra socjologii w Uniwersytecie Warszawski w roku 2005, a po 14 latach, tj. w roku 2019, w Instytucie Medycyny Pracy im. J. Nofera w Łodzi zdobyła z wyróżnieniem stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Habilitantka nie podaje w sposób odpowiednio uporządkowany informacji na temat pełnego przebiegu kariery zawodowej. Wskazuje jedynie, iż od roku 2014 pełni funkcję prezesa zarządu Fundacji Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie, a wcześniej przez 8 lat pracowała w Instytucie jako pełnomocnik dyrektora ds. marketingu i PR. Dopiero w dalszej części autoreferatu dowiadujemy się, iż Habilitantka od roku 2016 jest członkiem sieci badawczej działającej pod auspicjami WHO: Health Behavior in School Aged Children (HBSC), w której pełni zarówno funkcje koordynujące na poziomie grup roboczych, jak i jest członkinią International Coordinating Committee. Taki przebieg kariery nie jest typowy, Habilitantka bowiem w jej toku nie tylko zmieniła dyscyplinę, ale i dziedzinę swojej aktywności naukowej (z nauk społecznych na nauki medyczne i nauki o zdrowiu) oraz w ciągu 18 lat jej trwania nie podaje zatrudnienia na stanowiskach badawczych lub badawczo-dydaktycznych. Wyraźne przyspieszenie tej kariery w rozumieniu awansów naukowych obserwować można też w ostatnim okresie: czas od uzyskania tytułu magistra do stopnia doktora to 14 lat, natomiast złożenie wniosku w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego to już tylko 4 lata po doktoracie.

3. Ocena osiągnięcia naukowego

Dr Dorota Kleszczewska ubiega się o stopień doktora habilitowanego na podstawie przedłożonego cyklu publikacji, który zatytułowała *Współczesne podejście do oceny środowiska, w którym dorasta polska młodzież, w kontekście jego wpływu na samopoczucie psychiczne i zachowania zdrowotne nastolatków*. W skład cyklu wchodzi siedem następujących pozycji:

1. Kleszczewska D, Mazur J, Porwit K, Kowalewska A. Who Is Able to Resist What Is Forbidden? – The Relationship between Health Literacy and Risk Behaviours in Secondary School Students in the Broader Social and Educational Context. *Int J Environ Res Public Health*. 2022 Jul 31;19(15):9381. doi: 10.3390/ijerph19159381. IF: 4,614, MNISW: 140.
2. Kleszczewska D, Porwit K, Boberova Z, Sigmund E, Vasickova J, Paakkari L. Adolescent Health Literacy and Neighbourhood Features: HBSC Findings from Czech Republic, Poland, and Slovakia. *Int J Environ Res Public Health*. 2021 Jul 10;18(14):7388. doi: 10.3390/ijerph18147388. IF: 4,614; MNISW: 140.
3. Kleszczewska D, Mazur J, Bucksch J, Dzielska A, Brindley C, Michalska A. Active Transport to School May Reduce Psychosomatic Symptoms in School-Aged Children: Data from Nine Countries. *Int J Environ Res Public Health*. 2020 Nov 24;17(23):8709. doi: 10.3390/ijerph17238709. IF: 3,390, MNISW: 140.
4. Mazur J, Kleszczewska D, Porwit K, Zawadzka D, Małkowska-Szkućnik A. Quality of life in 13-year-olds depending on health status, residential neighbourhood deprivation and social capital – results from the Polish HBSC Study 2010-2018. *Ann Agric Environ Med*. 2023. doi:10.26444/aaem/161852.
5. Malinowska-Cieślak M, Kleszczewska D, Dzielska A, Ścibor M, Mazur J. Similarities and Differences between Psychosocial Determinants of Bullying and Cyberbullying Perpetration among Polish Adolescents. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2023, 20, 1358. <https://doi.org/10.3390/ijerph20021358>. IF: 4,614, MNISW: 140.
6. Gaspar de Matos M, Kleszczewska D, Gaspar T, Dzielska A, Branquinho C, Michalska A, Mazur J. Making the best out of youth – The Improve the Youth project. *J Community Psychol*. 2021 Aug;49(6):2071-2085. doi: 10.1002/jcop.22532. IF: 2,297; MNISW: 40.
7. Boer M, van den Eijnden RJJM, Boniel-Nissim M, Wong SL, Inchley JC, Badura P, Craig WM, Gobina I, Kleszczewska D, Klanšček HJ, Stevens GWJM. Adolescents' Intense and Problematic Social Media Use

and Their Well-Being in 29 Countries. *J Adolesc Health*. 2020 Jun;66(6S) doi: 10.1016/j.jadohealth.2020.02.014. IF: 4,828; MNISW: 140.

Publikacje cyklu mają formę tekstów w recenzowanych czasopismach. Wszystkie są wieloautorskie, przy czym Habilitantka w trzech przypadkach jest pierwszą autorką. Wkład własny Habilitantki potwierdzają w oświadczeniach pozostali autorzy powyższych publikacji. Jak już wspomniałam, brakuje takiego oświadczenia dla pozycji szóstej. Przy pozycji czwartej z kolei w autoreferacie ominięto na s. 5 dane dotyczące IF i punktacji, wartości te podane są jednak w analizie bibliometrycznej, przy pozycji 15. po doktoracie: IF = 1,603, MNISW = 100 pkt. Wszystkie prace zostały opublikowane w latach 2020-2023. Sumaryczny *impact factor* (IF) prac cyklu wynosi 25,96. Punktacja ministerialna, zgodnie z rokiem wydania publikacji w ostatecznej formie (por. Pswin art. 219 ust. 1 pkt. 2 lit. b), wynosi 840 punktów.

Warto zwrócić też uwagę na zestaw czasopism, w których opublikowane zostały artykuły osiągnięcia naukowego. Cztery, w tym trzy pierwszoautorskie, zostały opublikowane w *International Journal of Environmental Research and Public Health*. Czasopismo tu budzi kontrowersje w zakresie spełniania standardów publikacyjnych wymaganych od czasopism naukowych, niemniej jednak w bazie Scopus w kategorii *Medicine: Public Health, Environmental and Occupational Health* jest lokowane na 86 centylu (88 pozycja na 665 klasyfikowanych czasopism). Pozostałe czasopisma cyklu, tj. *Annals of Agricultural and Environmental Medicine*, *Journal of Community Psychology* i *Journal of Adolescent Health*, reprezentują odpowiednio 49, 65 (przypisanie do psychologii) i 94 centyl. Także, w Web of Science (WoS) *International Journal of Environmental Research and Public Health* w SSCI edition w kategorii *Public, Environmental and Occupational Health* było w okresie publikacyjnym notowane w pierwszym kwartylu. Zgodnie zatem z zasadami oceny dorobku ewaluacji podlega tu nie tyle czasopismo, co sama jakość publikacji, choć te kwestie nie są ze sobą rozłączne. Cykl ma zatem dość spore rozproszenie jakości wybieranych czasopism, przy czym najlepsza praca cyklu jest opublikowana w najlepiej ocenianym czasopiśmie i ma też najwięcej cytowań (pozycja siódma, cytowania na dzień sporządzenia recenzji w WoS wynoszą 154, przy wszystkich tekstach z udziałem Habilitantki notowanych na 260 cytowań, tym samym publikacja ta odpowiada za prawie 60% tych cytowań).

Tematycznie cykl ma dotyczyć - zgodnie z tytułem - oceny wpływu środowiska dorastania na samopoczucie psychiczne i zachowania zdrowotne nastolatków. Użycie terminu „wpływ” w kontekście badań nieeksperymentalnych jest przy tym wysoce ryzykowne. Wymaga bowiem solidnego modelu teoretycznego, wskazującego na relacje przyczynowo-skutkowe, oraz badań podłużnych. Tymczasem, Habilitantka, jak dowodzi w swoim autoreferacie, oparła się na socjoekologicznym modelu Bronfenbrennera, który ma charakter kołowy i wskazuje na interakcję poszczególnych systemów, bez przyjętych jednoznacznie kierunków zależności. Ponadto żadna z publikacji nie obejmuje badania ongiudinalnego, tj. pomiarów zmiennych w dokładnie tej samej grupie osób w różnych momentach czasowych, wraz z postępującym procesem rozwojowym. Tym samym, zaproponowany tytuł cyklu należy uznać za nieodpowiedni. Ze względu na przyjęty wyłącznie porównawczy charakter metodologii prezentowanych badań uzyskiwane wyniki dotyczą co najwyżej korelatów jakości życia i zachowań zdrowotnych. Warto też zauważyć, iż w tytule żadnego z tekstów składających się na cykl, termin „wpływ” się nie pojawia, a w ograniczeniach badań własnych w tych tekstach wręcz wskazuje się na niemożność takiego wnioskowania ze względu na ich poprzeczny charakter.

Przechodząc już do samych publikacji, za ich zdecydowanie mocną stroną można uznać wielkość analizowanych prób (od $N = 1663$ aż do $N = 154\ 181$ osób badanych) i ich pochodzenie z różnych krajów (oprócz danych wyłącznie polskich, rozpiętość zróżnicowania prób wynosi od dwu do 29 krajów). Habilitantka miała zatem dostęp do materiału empirycznego pozwalającego na dekompozycję źródeł wariacji zmiennych objaśnianych na poziomie osoby, szkoły (być może także klasy), regionu i kraju, co przybliżałoby do kluczowego dla cyklu pytania o rolę środowiska wzrastania młodych ludzi. Niestety, podstawowa słaba strona publikacji, czyli brak uwzględnienia hierarchicznego charakteru zgromadzonych danych, nie pozwala na osiągnięcie takiej głębi wnioskowania. Mimo klasycznego wręcz przykładu danych zagnieżdżonych analiza wielopoziomowa została wykorzystana tylko w jednej publikacji, tj. publikacji w cyklu zajmującej pozycję siódmą. Jest to jedna z najwcześniejszych publikacji cyklu, pochodząca z roku 2020, wypada zatem uznać, iż specyfika metodologiczno-statystyczna takiego podejścia była Habilitantce znana przed przystąpieniem do pracy nad późniejszymi tekstami. Zwłaszcza, iż w oświadczeniu autorskim akurat tej publikacji również przy nazwisku dr Kleszczewskiej pojawiają się frazy wskazujące na udział w opracowaniu koncepcji, analizie i interpretacji danych (por. „*design of the work, acquisition, analysis, interpretation of data for the work*”). Publikację tę oceniam najwyżej z całego cyklu, wskazuje bowiem, iż korelaty określonych zachowań na poziomie jednostkowym niekoniecznie są zbieżne, a nawet mogą wykazywać relacje o odmiennym znaku z tymi na poziomie grupowym, tutaj kraju życia młodych ludzi. Dodatkowo także efekty interakcji międzypoziomowych pokazują, iż indywidualny dobrostan związany jest nie tylko z indywidualnym użytkowaniem mediów społecznościowych, ale jest także modyfikowany przez to, jaki wzorzec intensywności użytkowania obowiązuje wśród młodych ludzi w danym kraju. Bardzo dobrze ilustruje to ideę zawartą w modelu Bronfenbrennera, choć szczegółowy model badawczy publikacji wprost do niego się nie odwołuje. Obejmuje on jednak klarowne przedstawienie analizowanych relacji, w pełni pozwalając na przyjęte wnioskowanie (por. *Figure 1* tamże) i prowadząc do nieoczywistych konkluzji, wychodzących poza powszechne przekonanie, iż intensywne użytkowanie mediów społecznościowych samo w sobie jest zagrożeniem dla dobrostanu nastolatków. Gdyby pozostałe teksty zostały poprowadzone w zbliżonych ramach wnioskowania, nie byłoby żadnych wątpliwości, iż świadczą one o wysokim zapleczu teoretycznym oraz metodologiczno-statystycznym Habilitantki i stanowią istotny wkład w naukę. Habilitantka jednak w autoreferacie wskazuje, że „wpływ rzeczywistości wirtualnej na dobrostan młodzieży został potwierdzony w tej pracy”, podczas gdy w tekście źródłowym zawarta jest wprost informacja, iż „(...) *the cross-sectional design of the study does not allow for causal inferences.*” Rodzi to wątpliwości co do faktycznego jej zrozumienia wykonanych analiz i zakresu możliwych do sformułowania na ich podstawie wniosków.

Pozostałe teksty nie wykorzystują w pełni potencjału zgromadzonych danych. I tak w pierwszym tekście cyklu nie wykorzystano nawet krokowej regresji hierarchicznej, pozwalającej na wyraźne wyodrębnienie procentu wariacji związanej z danymi socjodemograficznymi, a – jak wynika z tabeli, interakcja trzeciego stopnia została wprowadzona bez kontroli odpowiednich interakcji drugiego stopnia, co poddaje w wątpliwość poprawność zaproponowanych konkluzji. Za dość zaskakujący wypada uznać fakt, iż nie zostało to zauważone na poziomie recenzji tekstu do publikacji. Także zaskakuje sformułowanie zawarte w sekcji 4.3., iż “*The dominant finding with practical implications is the very strong association between RB and academic achievement.*”, podczas gdy zawarte tamże tabele prezentują wartości od -0.107 do -0.195. W żadnym wypadku takich wartości nie interpretuje się jako bardzo silne. Podobnie mylące jest zdanie (s. 8) “*The negative association between RBI variability and HLSAC was found to be much stronger in girls (Beta = -0.084; p = 0.015) than in boys*

($Beta = -0.044$; $p = 0.237$).” Obie te relacje są bliskie zeru, choć jedna z nich istotna. Właściwe byłoby zastosowanie klasycznej analizy moderacji (interakcja), żeby je porównać, zamiast analiz w odrębnych grupach wyróżnionych ze względu na płeć. Niskie rzetelności skal pomiarowych nie zostały uwzględnione w ograniczeniach badań własnych. Reasumując, uwagi te są istotne z dwu powodów, wskazują bowiem na poważne uchybienia w formułowaniu wniosków i to w tekście, gdzie Habilitantka jest pierwszą autorką.

Kolejne publikacje pierwszoautorskie Habilitantki nie powielają już aż tak podstawowych błędów. W wypadku drugiej publikacji cyklu, dotyczącej *health literacy* (HL), co Habilitantka tłumaczy jako kompetencje zdrowotne, uzyskane wyniki tracą jednak na znaczeniu przez zestawienie ich z brakiem związku tej zmiennej z zachowaniami ryzykownymi, uzyskanym w pierwszej publikacji. Habilitantka nie komentuje tej niespójności w autoreferacie, nie odnosi się także do dobrze rozpoznanej w literaturze przedmiotu roli grup rówieśniczych (np. *peer pressure*) jako czynnika osłabiającego potencjalne ochronne działanie HL. Trzeci tekst dotyczy bardzo ciekawego zagadnienia dotyczącego sposobów dotarcia do szkoły i nasilenia objawów somatycznych i psychopatologicznych. Tekst ten jest też drugim najczęściej cytowanym tekstem z cyklu według bazy Scopus (20 cytowań, po korekcie autocytowań). Analizami objęto aż 9 krajów, nie zastosowano jednak analiz wielopoziomowych, co stanowi ograniczenie interpretacyjne. Nie obliczono także efektu moderacyjnego kraj x sposób dotarcia, zamiast tego określając siłę związku osobno dla każdego kraju. W badaniu uwzględniono natomiast *travel to school difficulty index* (TSDI). Niestety, mimo deklaracji w suplementcie do tego tekstu nie odnajduję (stan na dzień sporządzenia recenzji) zasad kodowania i definiowania tego wskaźnika, a szkoda, bo intrygujące pozostaje to, dlaczego nie poprzestano tutaj na ocenie odległości do pokonania między szkołą a domem. Z rzeczy drobnych acz widocznych, *Table 4* zawiera wartości p podane jako 0.000, zamiast <0.001 .

Pozostałe trzy publikacje, w których Habilitantka jest drugą autorką, dotyczą odpowiednio jakości życia polskich trzynastolatków, bullingiu i cyberbullingiu oraz porównania dobrostanu portugalskich i polskich nastolatków w modelu mieszanym (analizy jakościowe i ilościowe). Ten ostatni tekst w momencie przygotowywania tej recenzji (lipiec 2024) nie jest dostępny w otwartym dostępie, a Habilitantka nie dołączyła tej publikacji do dostarczonej mi dokumentacji, nie mam zatem podstaw do pełnej oceny jej zawartości, wychodzącej poza abstrakt i opis w autoreferacie. Wracam zatem do tekstu oznaczonego w cyklu numerem cztery. Zawiera on porównania międzykohortowe (metodologia określana jako ang. *cross-cohort comparisons*) jakości życia osób, które w roku 2010, 2014 i 2018 miały lat trzynaście. Uzyskano istotne interakcje między rokiem badania a płcią, stanem zdrowia, deprivacją strukturalną otoczenia, kapitałem społecznym i zamożnością rodziny. Wszystkie te czynniki są poza bezpośrednim oddziaływaniem nastolatka i wskazują na potencjalnie istotną rolę procesów, które Habilitantka w swoim cyklu określa mianem środowiskowych. Warto jednak zwrócić uwagę, iż model wyjaśniał ok. 18% wariacji jakości życia trzynastolatków, co chociaż w tego typu badaniach jest wartością znaczącą, nadal stosunkowo słabo pozwala na przewidywanie indywidualnego poziomu jakości życia. Szkoda, że Habilitantka, formułując konkluzje, tej perspektywy nie uwzględniła, zwłaszcza proponując praktyczne zastosowanie tych wyników.

W badaniu dotyczącym bullingiu i cyberbullingiu za dyskusyjną można uznać trafność pomiaru tych zmiennych za pomocą pojedynczych pytań dotyczących bezpośredniego udziału w tych zachowaniach w charakterze sprawcy. Autorki publikacji dostrzegają tę słabość, wskazując na nią w ograniczeniach badania. Zarówno to, jak i niski procent wyjaśnionej wariacji (poniżej 10%) osłabiają

prawdopodobieństwo replikowalności uzyskanych w próbie polskiej skądinąd ciekawych wyników, wskazujących na częstsze przyznawanie się do stosowania bullyngu przez dzieci z regionów strukturalnie uboższych (w porównaniu do bogatszych), a do stosowania cyberbullyingu przed dziećmi z rodzin zamożniejszych (w porównaniu do uboższych). Habilitantka w autoreferacie nie podejmuje wątku rozróżnienia w interpretacji rezultatów kwestii rzeczywistego stosowania przemocy rówieśniczej od kwestii *przyznawania się* do niej (por. zastosowany w pracy sposób pomiaru tej przemocy).

Podsumowując wartość naukową przedłożonego cyklu stwierdzam, iż żadne z badań cyklu nie daje metodologicznych podstaw do wnioskowania o wpływie, co jest jednak z kolei często trafnie identyfikowane bezpośrednio w samych tekstach w sekcjach dotyczących ograniczeń badań. Ponadto, o ile publikacje w czasopismach charakteryzują się ścisłymi ograniczeniami dotyczącymi ich objętości, to autoreferat pozwala na uzupełnienie i nadanie znaczenia uzyskanym wynikom w kontekście opisu całego cyklu. Pozwala to też na wyłapanie i omówienie tych niedoskonałości, które podczas pisania pojedynczych tekstów w różnych zespołach nie zawsze są widoczne. Tę próbę uznaję za tylko częściowo udaną. Brakuje bowiem jednoznacznego określenia luki badawczej i wyraźnego wskazania, jak uzyskane wyniki tę lukę uzupełniają, w tym także krytycznego odniesienia się do ich wartości naukowej (procent wyjaśnionej wariancji, brak badań podłużnych, możliwość kumulacji wiedzy na podstawie wyników z różnych okresów i z różnych prób, niekonkluzywne wyniki dotyczące HL, itp.).

Te uwagi krytyczne są jednak równoważone przez następujące mocne strony osiągnięcia. Po pierwsze, w pracach można wyodrębnić oryginalne wątki, warte dalszej eksploracji (np. prozdrowotna rola aktywnego transportu do szkoły; rola statusu socjoekonomicznego rodziny, ale i szerszego środowiska w rówieśniczych zachowaniach przemocowych; rola typowości/nietypowości zachowań nastolatków na tle danego kraju dla zróżnicowania indywidualnych konsekwencji tych zachowań). Po drugie, wielkość i reprezentatywność zgromadzonych prób ma charakter wyjątkowy. Po trzecie, realizowane przedsięwzięcia w ramach HBSK mają charakter wystandardyzowany (uspójniony protokół badawczy) i międzynarodowy. W tym sensie podlegają też kontroli innego stopnia niż aktywność własna pojedynczego badacza. Habilitantka tym samym wykazała się umiejętnością efektywnej pracy w tego typu zespołach, co obejmuje także przygotowanie wspólnych publikacji. Ze względu na tę wieloautorskość trudno także wszystkie uchybienia przypisać wyłącznie samej Habilitantce, zwłaszcza że atrybucja odpowiedzialności za analizy statystyczne, w moim odczuciu, nie jest jednoznacznie identyfikowalna w świetle większości dołączonych oświadczeń autorskich. Wreszcie, trzeba też podkreślić, iż prace cyklu zostały poddane niezależnym recenzjom, co doprowadziło do ich publikacji oraz są w obiegu międzynarodowym, czego dowodem jest ich cytowanie. Co ważne także, w znakomitej większości ukazały się w czasopismach adekwatnych dla dyscypliny toczącego się postępowania, można zatem przyjąć, iż nawet słabsze z nich pozostają zgodne w stopniu co najmniej wystarczającym z obowiązującymi w tej dyscyplinie standardami.

4. Ocena pozostałego dorobku naukowego oraz aktywności naukowej

Habilitantka wskazuje, iż od roku 2016 jej dorobek wynosi 22 publikacje. Nie jest jasne, dlaczego akurat rok 2016 jest tu punktem odniesienia, gdyż Habilitantka uzyskała stopień doktora w roku 2019. Po doktoracie, w ciągu zaledwie czterech lat, opublikowała 15 artykułów, z czego 7 wchodzi w cykl zgłoszony jako podstawa obecnego postępowania awansowego. Jest to wyraźny przyrost w stosunku do okresu przed doktoratem, gdy w znacznie dłuższym czasie powstało tylko 7 takich prac. Wskaźniki dotyczące liczby cytowań (wg analizy bibliometrycznej z wniosku 146 i 174, odpowiednio

WoS i Scopus) oraz indeks Hirscha ($H = 5/6$) są satysfakcjonujące, zważywszy na krótki czas od publikacji (np. na dzień sporządzenia recenzje wg WoS to już 260 cytowań), i wykazują wyraźny przyrost w ciągu czterech lat od uzyskania stopnia doktora (wówczas H wynosiło ok. 3 wg WoS, a sumaryczny $IF = 5,85$ wobec wartości $IF = 43,17$ w okresie składania wniosku). Wszystkie prace dotyczą tematyki uwarunkowań szeroko rozumianego zdrowia osób nastoletnich. W tym sensie dorobek Habilitantki jest spójnie rozwijany, wzbogacany także o najbardziej aktualne uwarunkowania, obejmujące np. pandemię COVID-19.

Habilitantka odnotowuje 29 wystąpień konferencyjnych, w tym 21 na konferencjach międzynarodowych, z czego 6 po doktoracie. Dane dotyczące wystąpień konferencyjnych podane w autoreferacie są niepełne (Załącznik 4, s. 10, pozycje 14-18). Ten dorobek ilościowo można uznać za skromny acz wystarczający.

Ze względu na czas przygotowania recenzji można przyjąć, że Habilitantka wskazuje na 5 zrealizowanych projektów badawczych, w tym 3 po doktoracie. Dwukrotnie Habilitantka podaje, iż pełniła rolę kierownika projektu polskiej części, w pozostałych wypadkach kierownika projektu. Projekt *Powiedz TAK szczepieniom* nie ma wzmianki o części badawczej, nie uwzględniam go zatem w zestawieniu. Aktualnie w realizacji pozostaje jeszcze jeden projekt. Sposób prezentacji tych informacji w autoreferacie (i Załączniku 4) utrudnia trafną i kompletną ocenę rzeczywistego dorobku Habilitantki w tym zakresie.

Brakuje bowiem standardowych i kompletnych informacji o źródłach finansowania tych projektów (por. zestawienie w Załączniku 4). W wypadku tych finansowanych w wyniku postępowań konkursowych można zauważyć, iż dotyczą np. funduszy ERASMUS+, czyli pochodzą ze środków europejskich co do zasady nie przeznaczonych na projekty stricte badawcze. Zdobycie takich grantów jest bez wątpienia ważnym osiągnięciem, co istotne, realizują one jednak co do zasady inne cele strategiczne, co rzutuje na przyjęte kryteria oceny w postępowaniu konkursowym. W mniejszym stopniu skupiają się one bowiem na ewaluacji doskonałości badawczej projektu (por. z konkursami Narodowego Centrum Nauki i European Research Council). I tak na przykład w wypadku projektu PARIPRE (odszukane Project Reference: 622594-EPP-1-2020-1-SK-SPO-SCP w zasobach ERASMUS+) był on realizowany w ramach *Cooperation Partnership*, Key Action: *Sport*. Celem projektów typu *Cooperation Partnership* jest działalność głównie na rzecz budowania potencjału zaangażowanych organizacji oraz charakter wdrożeniowy (umożliwienie transformacji i zmian na poziomie indywidualnym, organizacyjnym lub sektorowym). Ponadto instytucją koordynującą była Presovska Univerzita v Presove, a nie podana instytucja w Lublaniu (Załącznik 4, s. 12).

Natomiast udział Habilitantki w Health Behavior in School Aged Children (HBSC) spełnienia w mojej ocenie kryterium realizowania aktywności naukowej w więcej niż jednej instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej. Na podkreślenie zasługuje też fakt, iż jest to współpraca wieloletnia (począwszy od roku 2016), a dr Kleszczewskiej powierzane są w ramach HBSC różne funkcje z wyboru, w tym także udział w International Coordinating Committee.

5. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego, popularyzatorskiego oraz współpracy z zagranicą

Habilitantka nie raportuje aktywności dydaktycznej, ani na poziomie studiów wyższych, ani w zakresie postępowań doktorskich lub kształcenia w szkole doktorskiej. Osiągnięcia organizacyjne Habilitantki obejmują udział w komitetach dwu konferencji jubileuszowych Instytutu Matki i Dziecka

(jeden w roku 2016, drugi w roku 2021). Z tą instytucją, zgodnie z pełnioną przez Habilitantkę funkcją prezesa zarządu fundacji, łączy się aktywność popularyzatorska dr Kleszczewskiej. Obejmuje ona różnego rodzaju projekty o charakterze edukacyjnym i prewencyjnym oraz wydanie siedmiu publikacji o charakterze poradnikowym dla dzieci, rodziców i nauczycieli. Generalnie aktywność zawodowa Pani Doktor związana z Instytutem Matki i Dziecka jest dostrzegana, ceniona i nagradzana, także Brązowym Krzyżem Zasługi.

Dr Kleszczewska według informacji podanych w autoreferacie nie jest członkinią żadnego towarzystwa profesjonalnego. Była redaktorką prowadzącą jednego numeru specjalnego, na stałe nie pełni żadnych funkcji redakcyjnych ani w czasopismach krajowych, ani międzynarodowych. Dr Kleszczewska podejmuje aktywność recenzowania dla wybranych czasopism, głównie tych, w których publikuje, informacje na ten temat nie pozwalają na ocenę ilościową.

Dr Kleszczewska nie informuje także o istnieniu dorobku w zakresie aktywności oceniającej lub eksperckiej w konkursach naukowych lub innego typu. Habilitantka nie podała także żadnego, nawet krótkiego stażu naukowego, co przy rozległości deklarowanych kontaktów międzynarodowych i możliwościach wynikających z realizowanych projektów budzi jednak zdziwienie. O istnieniu współpracy naukowej z zagranicą świadczą jednak w sposób satysfakcjonujący zarówno realizowane projekty, jak i aktywność w sieci HBSC.

Reasumując, ocena w tej kategorii jest wysoce zróżnicowana, a wspomniane luki wynikają zapewne z przyjętej ścieżki kariery. Warunki nadania stopnia doktora habilitowanego wskazują jednak jednoznacznie, iż ocenie podlegają tutaj osiągnięcia naukowe, obszary pozostałe można zatem traktować jako co najwyżej uzupełniające dla sformułowania konkluzji.

6. Konkluzja

Zgodnie z art. 219 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stwierdzam zatem, iż dr Kleszczewska **spełnia kryteria określone w ust. 1 punkcie 1 i 3**, czyli posiada stopień doktora oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej. Mając na uwadze zarówno słabe, jak i mocne strony przedstawionego osiągnięcia naukowego, ostatecznie **pozytywnie oceniam także spełnienie kryterium określonego w punkcie 2 (litera b)**, tj. dr Kleszczewska posiada w dorobku osiągnięcia naukowe o wkładzie w rozwój dyscypliny nauki o zdrowiu.

Tym samym, w mojej ocenie, **Pani dr Dorota Wiktoria Kleszczewska spełnia wymogi określone powyższymi przepisami, stawiane osobom ubiegającym się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, w tym wypadku w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu.**

